

SMEs

รายงานภาวะเศรษฐกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สาขาการศึกษา

โดย ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานที่/รายสาขา
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
เมษายน 2552

คำนำ

รายงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา (รส.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานสถานการณ์ภาวะทางเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สาขาบริการ การศึกษา ซึ่งเป็นการนำผลการศึกษาโครงการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริม SMEs รายงานรายสาขา และโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs รายงานรายสาขา ที่สำนักงานฯ ร่วมกับ ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาไว้ มาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา

ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs รายงานพื้นที่/รายสาขา สสว.

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทนำ ภาพรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย	
1. โครงสร้างและสภาพของบริการการศึกษา	
1.1 ลักษณะทั่วไปของบริการการศึกษา	1
1.2 จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงาน	2
1.3 สภาพตลาดบริการการศึกษา	3
2. ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของบริการการศึกษา	4
3. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) สาขาบริการการศึกษา	5
4. ปัญหาบริการการศึกษา	5
5. กลุ่มธุรกิจ SMEs เป้าหมายในสาขาบริการการศึกษา	6
6. ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาการศึกษา	7
7. มาตรการและนโยบายภาครัฐที่สำคัญ	11
8. แนวโน้มของบริการการศึกษา	12
9. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	12
10. ตัวอย่างโครงการในสาขาบริการการศึกษา	12
ภาคผนวก	
สรุปรูปแบบปฏิบัติการส่งเสริม SMEs สาขาบริการการศึกษา	
บรรณานุกรม	

บทนำ

ภาพรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาค โดยมีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 99 ของธุรกิจทั้งหมด วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ข้อมูลที่ยืนยันถึงบทบาททางเศรษฐกิจไทยที่สำคัญดังกล่าวตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SMEs การนำเข้าและส่งออกของ SMEs การบริโภคภาคเอกชน การค้า การลงทุนของ SMEs และการจ้างงานของ SMEs บทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย ประมาณร้อยละ ร้อยละ 38.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกโดยตรง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.1 ของมูลค่าการส่งออกรวม และการจ้างงาน ร้อยละ 76.0 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด

1. นิยามการจำแนกขนาด SMEs

การจำแนกขนาดอุตสาหกรรม SMEs ยึดหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม ว่าด้วยการกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทธุรกิจ	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง	
	จำนวน	สินทรัพย์ถาวร	จำนวน	สินทรัพย์ถาวร
กิจการการผลิต	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50-200
กิจการบริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	26-50	เกินกว่า 50-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	16-30	เกินกว่า 30-60

2. โครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 จำนวนวิสาหกิจในประเทศไทยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,375,368 ราย โดยจัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน 2,366,227 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.6 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด ทั้งนี้ แบ่ง SMEs ตามประเภทธุรกิจได้ดังนี้ SMEs ที่อยู่ภาคการค้าและซ่อมบำรุง จำนวน 973,248 ราย หรือร้อยละ 41.1 จำนวนรองลงมาได้แก่ SMEs ที่อยู่ในภาคการบริการ 708,841 ราย หรือร้อยละ 30.0 และที่อยู่ในภาคการผลิตรวม จำนวน 668,185 ราย หรือร้อยละ 28.2 ของจำนวน SMEs ทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนและการจ้างงานของวิสาหกิจ ปี 2547 - 2550 จำแนกตามขนาดและประเภทกลุ่มธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	2547			2548			2549			2550		
	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total	LE	SMEs	Total
จำนวนวิสาหกิจ (ราย)												
ภาคการค้าและซ่อมบำรุง	1,384	865,906	867,923	1,481	878,020	880,134	1,211	938,057	939,646	1,266	973,248	974,929
ภาคบริการ	1,106	621,242	623,177	1,138	644,032	646,003	1,192	673,120	674,464	1,223	708,841	710,371
ภาคการผลิตรวม	1,785	691,926	694,026	1,818	696,816	698,949	1,817	661,055	663,465	1,828	668,185	670,596
อื่นๆ	36	20,068	24,524	37	20,201	24,667	12	17,564	21,220	7	15,963	19,472
รวม	4,311	2,199,130	2,209,650	10,493	2,239,069	2,249,753	4,232	2,289,796	2,298,795	4,324	2,366,227	2,375,368
จำนวนการจ้างงาน (คน)												
ภาคการค้าและซ่อมบำรุง	433,286	2,331,196	2,764,482	444,493	2,358,189	2,802,682	379,808	2,376,968	2,756,776	401,670	2,431,432	2,833,102
ภาคบริการ	466,515	2,693,370	3,069,885	480,526	2,639,440	3,119,966	536,783	2,857,284	3,394,067	632,213	3,007,968	3,640,181
ภาคการผลิตรวม	1,711,724	3,431,553	5,143,277	1,734,386	3,459,096	5,193,482	1,726,494	3,402,699	5,129,193	1,776,884	3,460,967	5,237,851
อื่นๆ	3,138	1,374	4,512	3,138	1,435	4,573	443	176	618	-	200	200
รวม	2,614,663	8,357,493	10,972,156	2,662,543	8,458,160	11,120,703	2,643,528	8,637,126	11,280,654	2,810,767	8,900,567	11,711,334

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. บทบาททางเศรษฐกิจของ SMEs

3.1 บทบาทด้านการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม SMEs

ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศในปี 2550 สำหรับ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีมูลค่า 3,244,974.5 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.2 ของ GDP รวมทั้งประเทศ มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 4.2 ต่อปี เมื่อพิจารณามูลค่า GDP ตามขนาดวิสาหกิจพบว่าวิสาหกิจขนาดย่อม มีบทบาทด้านมูลค่า GDP สูงกว่าวิสาหกิจขนาดกลางโดยมูลค่า GDP ของวิสาหกิจขนาดย่อม เท่ากับ 2,175,597.9 ล้านบาท ขยายตัวจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมูลค่า GDP ของ วิสาหกิจขนาดย่อม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 25.6 ของ GDP รวมด้านมูลค่า GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางพบว่า ในปี 2550 มูลค่า GDP ของ วิสาหกิจขนาดกลาง เท่ากับ 1,069,376.6 ล้านบาทขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.8 และมีสัดส่วนต่อ GDP รวมคิดเป็นร้อยละ 12.6

โครงสร้างมูลค่า GDP ของ SMEs ในปี 2550 ยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงกับปีก่อนหน้าโดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจของ SMEs มีความเกี่ยวข้องกับภาคการบริการ ภาคการผลิต และภาคการค้าและซ่อมบำรุงเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับโครงสร้าง GDP ของประเทศ โดยภาคการบริการเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญสูงสุดมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาได้แก่ ภาคการผลิตซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 30.7 และ ภาคการค้าคิดเป็นร้อยละ 29.1

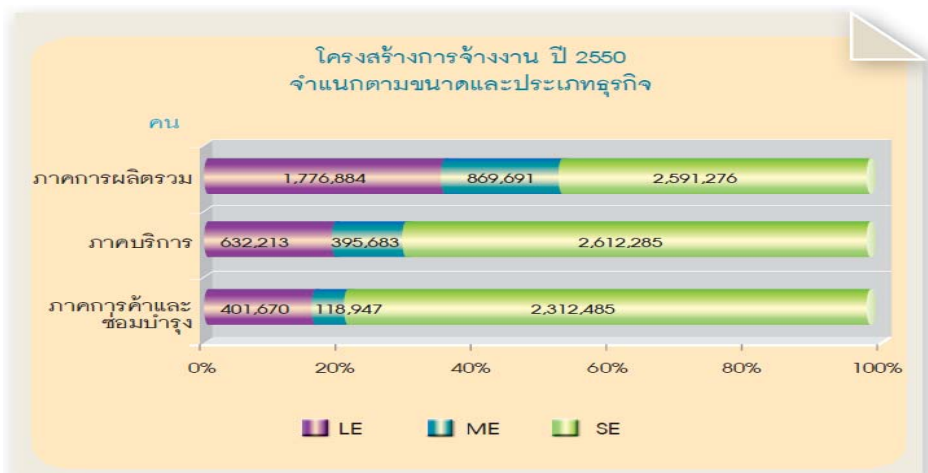
ตารางที่ 2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2546-2550 จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ

	2546	2547	2548	2549	2550
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)					
ประเทศ	5,928,974.0	6,503,487.0	7,104,228.0	7,816,474.0	8,485,200.0
ภาคเกษตร	607,863.0	654,810.0	706,285.0	836,077.0	967,091.0
ภาคนอกเกษตร	5,321,111.0	5,848,677.0	6,397,943.0	6,980,397.0	7,518,109.0
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	2,691,814.3	2,954,382.0	3,260,301.3	3,589,655.1	3,889,567.5
- SMEs	2,367,109.7	2,598,656.9	2,816,640.7	3,041,895.9	3,244,974.5
• วิสาหกิจขนาดย่อม	1,613,005.2	1,761,455.2	1,901,333.5	2,043,460.3	2,175,597.9
• วิสาหกิจขนาดกลาง	754,104.5	837,201.8	915,307.2	998,435.6	1,069,376.6
- วิสาหกิจอื่น ๆ	262,187.0	295,638.0	321,001.0	348,846.0	383,567.0
สัดส่วน (ร้อยละ)					
ประเทศ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ภาคเกษตร	10.3	10.1	9.9	10.7	11.4
ภาคนอกเกษตร	89.7	89.9	90.1	89.3	88.6
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	45.4	45.4	45.9	45.9	45.8
- SMEs	39.9	40.0	39.6	38.9	38.2
• วิสาหกิจขนาดย่อม	27.2	27.1	26.8	26.1	25.6
• วิสาหกิจขนาดกลาง	12.7	12.9	12.9	12.8	12.6
- วิสาหกิจอื่น ๆ	4.4	4.5	4.5	4.5	4.5
อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)					
ประเทศ	7.1	6.3	4.5	5.1	4.8
ภาคเกษตร	12.7	(2.4)	(1.9)	3.8	3.9
ภาคนอกเกษตร	6.5	7.4	5.2	5.2	4.8
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	8.5	7.4	5.6	5.4	5.5
- SMEs	4.6	7.6	4.9	5.5	4.2
• วิสาหกิจขนาดย่อม	3.9	6.9	4.7	5.4	3.9
• วิสาหกิจขนาดกลาง	6.2	9.1	5.2	5.5	4.8
- วิสาหกิจอื่น ๆ	3.0	3.2	3.9	0.0	3.1

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลผลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
หมายเหตุ : วิสาหกิจอื่น ๆ คือ การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ

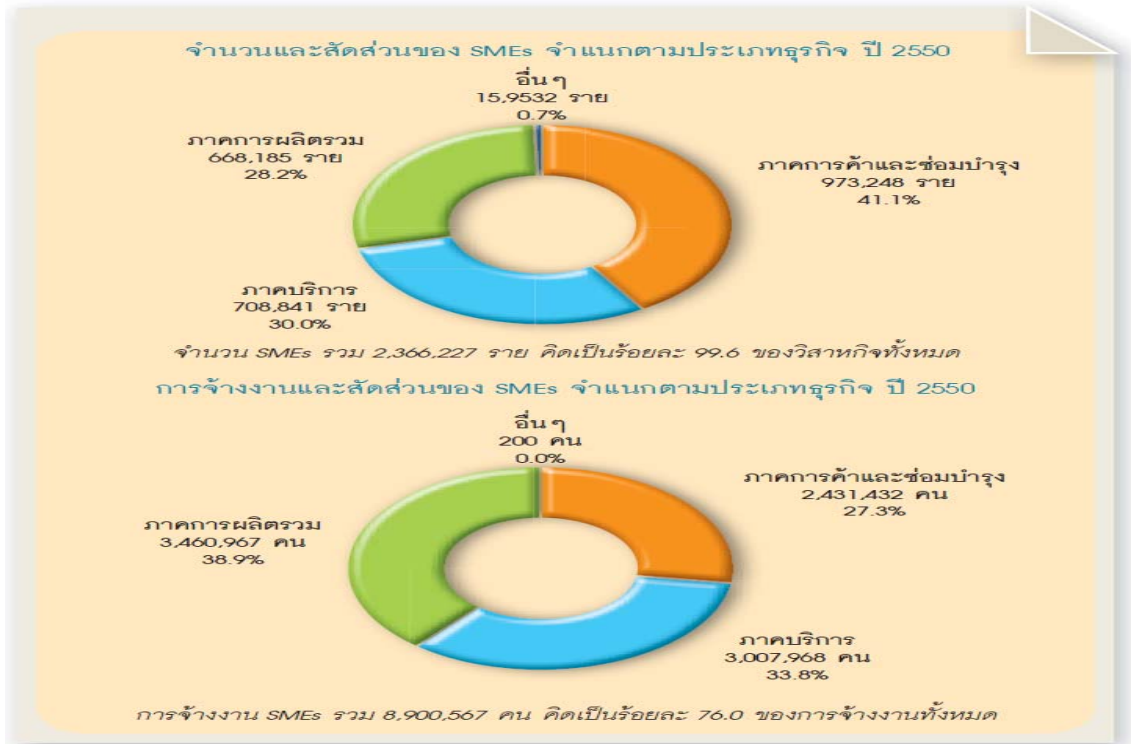
3.2 บทบาทด้านการจ้างงาน

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการจ้างงาน ปี 2550 จำแนกตามขนาดและประเภทธุรกิจ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคมประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างจำนวน SMEs และการจ้างงานของ SMEs ปี 2550 จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 จำนวนวิสาหกิจในประเทศรวมทั้งสิ้น 2,375,368 ราย มีการจ้างงานรวมทั้งสิ้น 11,711,334 คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ 2,810,767 คน และเป็นการจ้างงานใน SMEs จำนวน 8,900,567 คน หรือร้อยละ 76.0 ของการจ้างงานรวมทั้งสิ้น โดยภาคการผลิตเป็นประเภทธุรกิจที่มีการจ้างงานสูงที่สุดร้อยละ 38.9 ของการจ้างงาน ใน SMEs ทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ ร้อยละ 33.8 และภาคการค้า ที่มีจำนวน SMEs สูงที่สุดนั้นมีการจ้างงานเพียงร้อยละ 27.3 ของการจ้างงานใน SMEs ทั้งหมด

3.3 บทบาทด้านการค้าระหว่างประเทศของ SMEs

ตารางที่ 3 สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกรวม ปี 2550

	2548	2549	2550
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ TOTAL EXPORT	29.7%	29.1%	30.1%
สัดส่วน SMEs IMPORT ต่อ TOTAL IMPORT	32.4%	32.7%	29.8%
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ GDP SMEs	40.5%	44.3%	48.8%
สัดส่วน TOTAL EXPORT ต่อ GDP รวมของประเทศ	52.3%	58.3%	61.9%

ที่มา : กรมศุลกากร ประมวลผลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2550 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 10,126,995.0 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออกรวม 5,254,999.3 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้ารวม 4,871,995.7 ล้านบาท เมื่อพิจารณาสัดส่วนการส่งออกโดยรวมของประเทศ สำหรับ SMEs ในปี 2550 มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 3,036,484.9 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออกของ SMEs จำนวน 1,583,310.1 ล้านบาท และเป็นมูลค่าการนำเข้าของ SMEs รวม 1,453,174.9 ล้านบาท ทั้งนี้การส่งออกของ SMEs มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 10.1 ในขณะที่การนำเข้าหดตัวลงกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 8.8

4. โครงสร้างอุตสาหกรรม SMEs

ตามผลการศึกษาโครงการแผนการปรับโครงสร้าง SMEs รายสาขา ซึ่ง สสว. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษา ได้จำแนกโครงสร้างอุตสาหกรรม SMEs ในประเทศไทย ออกเป็น 3 ภาค ได้แก่

1) ภาคการผลิต ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

- อุตสาหกรรมวิศวกรรม หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีระดับสูง (High – technology Industries) ในการผลิต แต่อย่างไรก็ตาม ในบางขั้นตอนการผลิตเป็นเพียงการประกอบชิ้นส่วนโดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยีระดับสูง จึงมีผู้ประกอบการ SMEs อยู่เป็นจำนวนมาก โดยแบ่งออกเป็น 6 สาขา ได้แก่ เหล็กและโลหะประดิษฐ์ เครื่องจักรกล แม่พิมพ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน

- กลุ่มอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานเข้มข้น หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนแรงงานในการผลิตสูง โดยแบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง อัญมณีและเครื่องประดับ สิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์พลาสติก

- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง อุตสาหกรรมที่พึ่งพาวัตถุดิบทางการเกษตรเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ อาหาร ยาและสมุนไพร เฟอร์นิเจอร์ไม้ผลิตภัณฑ์ยาง เซรามิกส์

2) ภาคการค้า ประกอบด้วย 2 สาขา ได้แก่ การค้าปลีก และการค้าส่ง

3) ภาคบริการ ประกอบด้วย 9 สาขา ได้แก่ บริการท่องเที่ยว สปาและบริการสุขภาพ ร้านอาหาร การก่อสร้าง บริการขนส่งและโลจิสติกส์ บริการซอฟต์แวร์และDigit Content บริการศึกษา บริการออกแบบ บริการที่ปรึกษา

5. สถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโลกในยุคปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อกระบวนการทำธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กล่าวคือ

1. **การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ** มีการรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวีปภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งบทบาทที่เพิ่มขึ้นของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะจีนและอินเดีย

2. **การเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลก** เกิดวิกฤตทางการเงิน ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ส่งผลกระทบต่อค่าเงินสกุลต่างๆ ในโลก ตลาดการเงินและตลาดทุนมีความเชื่อมโยงกันทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ

3. **การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี** มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ Information and Communication Technology (ICT) เป็นยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีหลัก ได้แก่ Biotechnology Material Technology และ Nanotechnology

4. **การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม** ปัจจุบันทั่วโลกต่างหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันเนื่องมาจากความไม่สมดุลกลมกลืนระหว่างการผลิตกับสภาพแวดล้อม มีการกล่าวถึงเรื่องของ Global Warming และหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

5. **พฤติกรรมผู้บริโภค** การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ถึงโอกาสของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

6. **การขาดสภาพคล่องทางการเงิน** ในกลุ่ม SMEs เนื่องจากสถาบันการเงินเริ่มเข้มงวดกับการปล่อยสินเชื่อ

7. **ความผันผวนของต้นทุนพลังงาน และอัตราการแลกเปลี่ยน**

8. **เสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ**

ดังนั้นทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมและ SMEs ควรให้ความสำคัญของความต่อเนื่องของนโยบาย ในอนาคตอุตสาหกรรมจะเกิดการขยายตัวด้วยการ**เพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity)** มุ่งเน้นการพึ่งพาวัตถุดิบในประเทศมากขึ้น ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของการผลิตบนฐานความรู้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม **มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพมาตรฐานในด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน** เพื่อลดข้อจำกัดในการกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้าที่ใช้ปัจจัยดังกล่าว เป็นกำแพงทางการค้า ตลอดจน**ส่งเสริมให้เกิดและยกระดับเครือข่ายวิสาหกิจในลักษณะเครือข่าย** ให้ครอบคลุมห่วงโซ่อุปทานทั้งระดับประเทศ ภูมิภาคและโลก

สาขาบริการการศึกษา

1. โครงสร้างและสภาพของบริการการศึกษา

1.1 ลักษณะทั่วไปของบริการการศึกษา

กระแสโลกาภิวัตน์ผนวกกับการเปิดเสรีทางการค้า เป็นการตอกย้ำการสร้างความสามารถในการแข่งขันในทุกระดับของการผลิต ศักยภาพของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและอยู่รอดในธุรกิจได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อยู่ที่ความรู้ความสามารถในการทำงาน การแข่งขันจะเป็นแรงกดดันให้บุคลากรทั้งหลายที่อยู่ในตลาดแรงงาน จึงเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้รู้เท่าทันสภาพการแข่งขันทางธุรกิจที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและเข้มข้น

1.1.1 ความหมาย

การศึกษา หมายถึง การเรียน การสอน ทักษะเฉพาะ และสิ่งที่แม้จะจับต้องไม่ได้แต่เป็นสิ่งที่ดี ซึ่ง กล่าวคือ การถ่ายทอดความรู้ ทักษะการตัดสินใจที่ดี และภูมิปัญญา เป้าหมายพื้นฐานอีกประการหนึ่งของการศึกษา คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นไปสู่รุ่น (ดู การขัดเกลาทางสังคม (socialization))

การศึกษา คือ การพัฒนาคน ซึ่ง **การพัฒนา** หมายถึง การแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น / การเสริมข้อดีให้คงสภาพหรือดียิ่งขึ้น เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าการศึกษานั้นเป็นขบวนการที่ใช้เวลาทั้งชีวิต มีการวิจัยในเด็กที่อยู่ในท้องแม่ พบว่าเด็กนั้นมีการเรียนรู้ในครรภ์แม่แต่ก่อนแรกเกิด และโดยทั่วไปในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และ ระดับอุดมศึกษา

1.1.2 ระบบการศึกษาของไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. การศึกษาในระบบ (Formal Education)

2. การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) เป็นระบบการศึกษาต่อเนื่อง และ เป็นระบบการศึกษาที่มักมีระยะการศึกษาระยะสั้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการอบรม เสริมสร้างความรู้ความสามารถพิเศษ เสริมสร้างทักษะความชำนาญ หรือวิชาชีพเฉพาะอย่าง

3. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เช่น การหาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต การหาความรู้จากการอ่านหนังสือทั่ว ๆ ไป

เมื่อพิจารณาถึงขนาดของกิจการ ขนาดของทุนประกอบการ จำนวนบุคลากร ความหลากหลายของหลักสูตรที่สามารถตอบสนองของความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษาและระบบการบริหารจัดการที่ไม่ซับซ้อน จะเห็นได้ว่าการศึกษานอกระบบนี้จะเหมาะสมกับการให้บริการระดับ SMEs ได้มากกว่าภาคบริการด้านการศึกษาในระบบ ดังนั้นการศึกษานี้จึงให้ความสำคัญกับภาคบริการด้านการศึกษาอกระบบ และใช้เป็นพื้นฐานในการเสนอแนะแนวกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคบริการการศึกษาจากโครงสร้าง ข้อจำกัดอันเนื่องเกี่ยวกับการกำกับดูแลควบคุมการศึกษา ซึ่งเชื่อมโยงกับกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ทำให้พบว่า การศึกษานอกระบบ เป็นกลุ่มที่ สสว.ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ เป็นแหล่งเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ที่จะมีส่วนในการเป็นส่วนสำคัญเป็นการเสริมสร้างรากฐานความแข็งแกร่ง

ในการพัฒนาประเทศและอุตสาหกรรมอื่นๆได้ต่อไป โดยอาจแบ่งการศึกษานอกระบบ เป็น 5 กลุ่มย่อย ดังนี้

- 1) การศึกษาเชิงวิชาชีพ เพื่อฝึกฝนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ ทักษะ ในวิชาชีพตัวใดตัวหนึ่ง เช่น การพาณิชย์การบัญชี ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ธุรกิจการนำเข้า-ส่งออก ธุรกิจการเป็นโรงเรียนสอนทำอาหารไทย ขนมไทย เบเกอรี่ ธุรกิจการเสริมสวย ฯลฯ
- 2) การศึกษาเชิงวิชาชีพด้านช่างเทคนิค เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างวิทยุ โทรทัศน์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ
- 3) การศึกษาเชิงวิชาชีพการบริการด้านสุขภาพ เช่น การนวดสมุนไพร การนวดแผนไทย การฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็ก ดูแลคนชราและผู้ป่วย
- 4) การศึกษาวิชาชีพที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และ ICT การสอนการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สอนเขียน Website การสอนทำ Animation ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- 5) การศึกษาเพื่อเสริมความรู้ ด้านภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสอนขับรถยนต์ โรงเรียนสอนศิลปะ โรงเรียนสอนดนตรี โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนกีฬา ฯลฯ

1.2 จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงาน

บริการการศึกษา นับเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคบริการ โดย SMEs มีบทบาทอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน จากข้อมูลของศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สสว. พบว่าในปี 2550 บริการการศึกษา มีจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้น 2,273 ราย เป็นผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 2,265 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.65 ในส่วนของการจ้างงาน SMEs สาขาบริการการศึกษา มีการจ้างงานถึง 9,603 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.80 ของการจ้างงานรวมในสาขาบริการการศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนวิสาหกิจ จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม ปี 2550

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนวิสาหกิจ (ราย)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
8010	การศึกษาระดับประถมศึกษา	298	23	4	321	325	14.12	0.18	14.30
8021	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ	19	3	-	22	22	0.97	0.00	0.97
8022	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพศึกษา	68	3	1	71	72	3.12	0.04	3.17
8030	การศึกษาระดับอุดมศึกษา	66	8	3	74	77	3.26	0.13	3.39
8090	การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาอื่นๆ	1,770	7	-	1,777	1,777	78.18	0.00	78.18
	รวม	2,221	44	8	2,265	2,273	99.65	0.35	100

ที่มา : ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ,กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สำนักงานประกันสังคม,การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย , BOI ,สำนักงานสถิติ กทม. , อบจ. 75 จังหวัด ประมวลผลโดย : ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 5 กุมภาพันธ์ 2552

ตารางที่ 2 จำนวนการจ้างงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม ปี 2550

ISIC Code	สาขาอุตสาหกรรม	จำนวนการจ้างงาน (คน)					สัดส่วน (ร้อยละ)		
		S	M	L	SMEs	Total	SMEs	L	Total
8010	การศึกษาระดับประถมศึกษา	2,491	1,100	491	3,591	4,082	34.70	4.74	39.45
8021	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ	32	176	-	208	208	2.01	0.00	2.01
8022	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษา	120	-	-	120	120	1.16	0.00	1.16
8030	การศึกษาระดับอุดมศึกษา	372	405	254	777	1,031	7.51	2.45	9.96
8090	การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาอื่นๆ	4,645	262	-	4,907	4,907	47.42	0.00	47.42
	รวม	7,660	1,943	745	9,603	10,348	92.80	7.20	100

ที่มา : ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ,กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สำนักประกันกันสังคม,การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย , BOI ,สำนักเทคนิค กทม. , อบจ. 75 จังหวัด ประมวลผลโดย : ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 5 กุมภาพันธ์ 2552

1.3 สภาพตลาดบริการการศึกษา

สำหรับข้อมูลทางด้านสถิติที่สะท้อนถึงความสำคัญของการศึกษานอกระบบ มีเพียงจำนวนโรงเรียน ซึ่งจำแนกตามประเภทของการศึกษา และแหล่งที่ตั้งภายในเขตกรุงเทพฯ และภูมิภาค ซึ่งรวบรวมโดยกลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังแสดงในตารางที่ 3

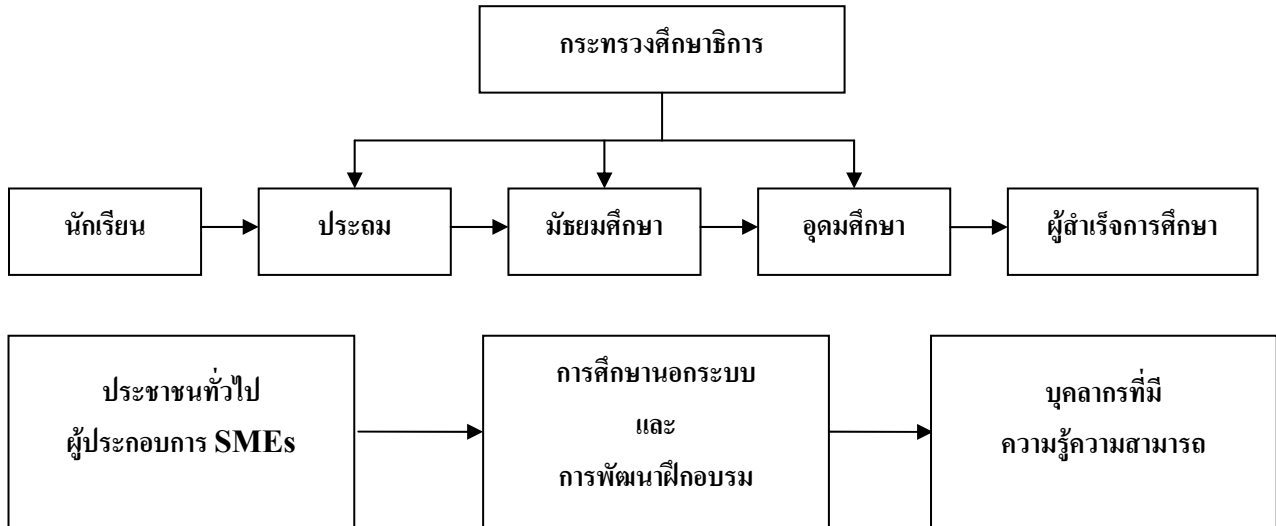
ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนเอกชน นอกระบบโรงเรียน จำแนกตามประเภทต่างๆ ปี 2547

ลำดับ	ประเภท	จำนวนโรงเรียน		
		รวม	กทม.	ภูมิภาค
1	การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ศึกษาผู้ใหญ่)	2	-	2
2	นานาชาติ	58	37	21
3	สอนศาสนา	324	90	234
4	กวดวิชา	823	289	492
5	ศิลปศึกษา	286	157	129
6	การศึกษาเสริมความรู้	855	511	344
7	การศึกษาเชิงวิชาชีพ	1,418	570	848
8	ช่างเทคนิค	189	113	76
9	สอนคอมพิวเตอร์	772	221	551
	รวม	4,727	1,988	2,697

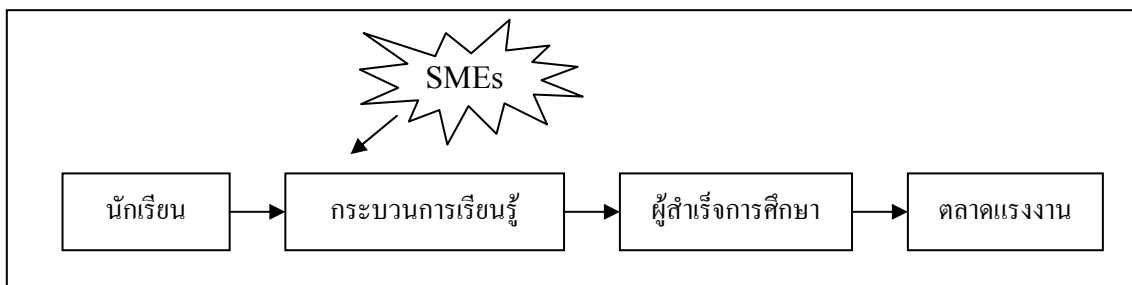
ที่มา : กลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษา สป.ศธ.

2. ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของบริการการศึกษา

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองห่วงโซ่อุปทานของการศึกษา

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการให้บริการการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทุกอย่างในองค์กรทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ถือเป็นทรัพย์สินที่มีค่า ซึ่งผู้บริหารองค์กรจะต้องสร้าง และแสวงหาความรู้มาเติมเต็มให้กับองค์กรและบุคลากรขององค์กร ดังนั้นห่วงโซ่อุปทานของการศึกษา มิได้สิ้นสุดแต่ในระบบโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย แต่การเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้นั้นจะต้องให้ประชาชนของประเทศมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะสังคมโลกมิได้หยุดนิ่ง ดังนั้นความสำคัญของการเรียนรู้จึงมีต่อทุกคนในประเทศทุกระดับชั้นอายุ ดังแสดงในภาพที่ 1

ในส่วนของการศึกษานอกระบบ ผู้เข้าเรียนส่วนใหญ่มีทั้งที่ต้องการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่เดิมเพิ่มเติม เพื่อสร้างอาชีพเสริม หรือเรียนเพียงเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังรวมไปถึงผู้ที่ต้องการความรู้เสริมทักษะ เพื่อนำความรู้ไปประกอบการทำงาน เช่น การศึกษาวิชาช่างซ่อมเสริม การศึกษาวิธีการปรุงอาหาร การเรียนตัดเย็บเสื้อผ้า การเรียนวิธีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งการศึกษาในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความสำเร็จของ

การให้บริการศึกษา ก็มีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน ใกล้เคียงกับการผลิต ในภาคอุตสาหกรรม ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขึ้นอยู่กับทั้งตัวผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ ผู้ที่สำเร็จ การศึกษา ซึ่งจะถูกรตรวจสอบโดยกลไกของตลาดแรงงาน (ดังแสดงในภาพที่ 2)

3. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) สาขาบริการการศึกษา

3.1 จุดแข็ง (Strength)

- 1) การจัดตั้งสถาบันการศึกษาและดำเนินการใช้ทุนจัดตั้งไม่มากนัก
- 2) การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรทำได้ง่ายและรวดเร็วตามสถานการณ์ของตลาดแรงงาน
- 3) ราคาการเรียนไม่สูงเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ

3.2 จุดอ่อน (Weakness)

1) ในการศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาการเชิงช่าง เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ SMEs ผู้ให้บริการการศึกษา ยังขาดการลงทุนอย่างเพียงพอในด้านสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์และเครื่องมือจักรกลและเทคโนโลยีที่ใช้ ประกอบการสอน

- 2) การบริหารจัดการภายในองค์กรและการดำเนินแผนการตลาดยังเป็นปัญหา

3.3 โอกาส (Opportunity)

1) การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการแรงงานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งต้องการแรงงาน ที่มีคุณภาพในทางวิชาการและทักษะในการทำงานมากขึ้น

2) การเปิดการค้าเสรีภาคบริการทำให้ตลาดของการบริการภาคการศึกษาขยายตัวได้ มากขึ้น

3) นโยบายของรัฐที่ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ทำให้เกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ

3.4 อุปสรรค (Threat)

1) การเปิดเสรีภาคบริการ ทำให้สถาบันการศึกษาจากต่างชาติสามารถเจาะตลาดการบริการ ของไทยได้ง่ายขึ้น

2) การแข่งขันภายในประเทศระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐกับสถาบันที่จัดสอนโดยภาคเอกชน ในระดับ SMEs มีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น

4. ปัญหาบริการการศึกษา

โดยสรุป พบว่าปัจจุบันปัญหาและข้อจำกัดหลักที่ผู้ประกอบการสาขาการศึกษาเผชิญและเป็น อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การรวมกลุ่มทางด้านการศึกษามีการรวมกลุ่มแต่ยังขาดความเข้มแข็ง การขาดการประสานงานระหว่างผู้ประกอบการและการศึกษาในระบบ และสมาคมที่มีอยู่เดิมมีอำนาจ ต่อรองมากกว่าสมาคมใหม่ๆ และมีข้อกีดกันการเข้าเป็นสมาชิกของผู้ประกอบการรายใหม่มากเกินไป รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปปัญหาและวิธีการแก้ไขในสาขาการศึกษา

ปัญหา	วิธีการแก้ไข
การรวมกลุ่มทางด้านการศึกษามีการรวมกลุ่มแต่ยังขาดความเข้มแข็ง	เสนอภาครัฐเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนด้านสถานที่และงบประมาณ
ขาดการประสานงานระหว่างผู้ประกอบการและการศึกษาในระบบ	จัดทำฐานข้อมูลว่าผู้ประกอบการแต่ละรายมีความชำนาญในด้านใด ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนการหาข้อมูลลง
สมาคมที่มีอยู่เดิมมีอำนาจต่อรองมากกว่าสมาคมใหม่ๆ และมีข้อกีดกันการเข้าเป็นสมาชิกของผู้ประกอบการรายใหม่มากเกินไป	กระจายอำนาจต่อรอง ให้สิทธิแต่ละสมาคมเท่าๆกัน กล่าวคือไม่ให้อภิสิทธิ์แก่สมาคมใดสมาคมหนึ่งมากเกินไป

5. กลุ่มธุรกิจ SMEs เป้าหมายในสาขาบริการการศึกษา

ในการคัดเลือก SMEs เป้าหมายซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาได้แก่ กลุ่ม SMEs เป้าหมายจะต้องเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในห่วงโซ่การผลิต มีความสำคัญในแต่จำนวนกิจการ การผลิต การจ้างงาน การส่งออก และการใช้วัตถุดิบในประเทศ รวมไปถึงมีโอกาสการขยายตัวสูง เป็นต้น ประกอบกับการศึกษาสถานภาพอุตสาหกรรมของสาขาการศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาทำการคัดเลือกกลุ่มธุรกิจ SMEs เป้าหมายโดยเน้นเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบการเจ้าของกิจการ “การศึกษานอกระบบ” เท่านั้น โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็นกลุ่มๆ พร้อมเหตุผลในการคัดเลือกดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มธุรกิจสถาบันการศึกษาที่เน้นเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ

ได้แก่ สถาบันสอนภาษาอังกฤษ, สถาบันสอนภาษาจีน, สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น เนื่องจากการติดต่อสื่อสารค้าขาย และการประสานงานกับต่างประเทศมีบทบาทต่อสังคมและธุรกิจทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ดังนั้น หากผู้ประกอบการขาดทักษะดังกล่าว จะเป็นอุปสรรคต่อการขยายตลาดไปยังต่างประเทศ

(2) กลุ่มธุรกิจสถาบันสอนความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศ

ได้แก่ สถาบันสอนการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และ Software ต่างๆ, สถาบันพัฒนาโปรแกรมเมอร์, สถาบันสอนการออกแบบเว็บไซต์ เป็นต้น เนื่องจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการจะต้องเรียนรู้และหันมาใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

(3) กลุ่มธุรกิจสถาบันอบรมพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ

ได้แก่ สถาบันจัดอบรมความรู้ด้านการตลาด การเงิน การบัญชี การบริหารจัดการองค์กร เป็นต้น ด้วยเหตุที่สถาบันเหล่านี้ สามารถร่วมเป็นพันธมิตรในการจัดอบรมหรือสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในสาขาอื่นๆได้ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรมนุษย์ในกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรมไทย

6. ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในสาขาการศึกษา มีปัจจัยพื้นฐานและประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจที่ดี เพื่อเตรียมพร้อมตั้งรับการแข่งขันจากคู่แข่งรายใหม่จากการเปิดเสรีภาคบริการ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะถูกขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักของสสว. คือ “กลยุทธ์การสร้างเสริมศักยภาพการแข่งขัน”

แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในสาขาศึกษามีปัจจัยพื้นฐานและประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจที่ดี เพื่อเตรียมพร้อมตั้งรับการแข่งขันจากคู่แข่งรายใหม่จากการเปิดเสรีภาคบริการ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์รายสาขาที่พยายามผลักดันให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมตามแผนการส่งเสริม SMEs ฉบับที่ 2 (2550-2554) โดยในหลายๆยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมภาคบริการในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ในกลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาบุคลากรภาคบริการ และกลยุทธ์ที่ 4.3 การส่งเสริมการสร้างตราสินค้าในสาขาบริการที่มีศักยภาพ, ยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่องการพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจสำหรับ SMEs ในกลยุทธ์ที่ 6.2 การยกระดับความรู้และทักษะของบุคลากรของ SMEs

ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการสาขาศึกษานี้ จะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆที่หลากหลาย ได้แก่ การเสริมสร้างทักษะความรู้ใหม่ๆสำหรับเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษา เช่น ความรู้ด้านสารสนเทศ, การปรับปรุงกฎเกณฑ์ต่างๆที่เอื้ออำนวยและลดข้อจำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

หน่วยงานของภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการสาขาสารสนเทศนี้ ได้แก่

- กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมด้านสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาให้แก่ผู้ประกอบการ เช่น ระบบ E-learning เป็นต้น และสนับสนุนการพัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการสาขาการศึกษาให้ภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ทั้งภาคการผลิต การค้าและบริการ
- กระทรวงอุตสาหกรรม มีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูลความต้องการของผู้ประกอบการในสาขาอุตสาหกรรมอื่นๆ กับผู้ประกอบการสาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น ความต้องการใช้ซอฟต์แวร์สำหรับธุรกิจ SMEs และอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการอบรมและพัฒนาศักยภาพ, แนวโน้มของการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการตลาดที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

- กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์ มีส่วนร่วมในการบอกทิศทางของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย เพื่อผู้ประกอบการด้านการศึกษา จะได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตร โดยเฉพาะด้านภาษา ตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการสาขาสารสนเทศนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการกำกับดูแลภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั่วประเทศ ควรทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงานและให้ข้อมูลต่างๆ กับสมาชิกของสำนักงาน และพยายามขยายฐานสมาชิกเพื่อกระจายข้อมูลต่างๆ เท่านั้น

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะถูกขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักของ สสว. คือ “กลยุทธ์การสร้างเสริมศักยภาพการแข่งขัน” โดยแต่ละกลยุทธ์มีโครงการสนับสนุน (ตัวอย่าง) ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1.1 การสร้างเสริมศักยภาพการแข่งขัน

โครงการสนับสนุน

- **โครงการส่งเสริมความรู้ในการทำธุรกิจแก่ผู้ประกอบการรายใหม่:** ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการบริการการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจอย่างแท้จริงทั้งในแง่ระบบการลงทุน การบริหารจัดการ แหล่งทุนแนวทางในการทำธุรกิจ
- **โครงการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอน :** ส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอน ซึ่งผู้ให้บริการการศึกษาในระดับ SMEs สามารถผลิตสื่อการสอนในรูปแบบของซีดีรอม ในสาระของชุดวิชาต่าง ๆ ผลิตซีดีรอมมัลติมีเดีย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และทบทวนบทเรียนได้เอง โดยทาง สสว. เป็นผู้สนับสนุนด้านเงินทุนในการผลิตต้นฉบับ หรือซื้อลิขสิทธิ์จากต้นฉบับ ตลอดจนทำหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมการลงทุน เพื่อนำข้อเสนอทางด้านสิทธิประโยชน์ในด้านภาษีอากรเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ SMEs ให้ความสำคัญที่จะลงทุนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย และได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน
- **การประสานงานปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและมาตรฐานของสถานประกอบการ เพื่อเตรียมตัวรับมือการเปิดเสรีภาคบริการ:** จัดให้มีการวางมาตรฐานของสถาบันการศึกษานอกระบบ และมีการออกตราสัญลักษณ์เป็นการรับรองมาตรฐานคุณภาพในระดับต่าง ๆ กัน รวมทั้งทำการตรวจสอบมาตรฐานเป็นระยะ ๆ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่สถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญด้านคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันในระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาการศึกษามีการร่วมมือกันในลักษณะเป็นเครือข่าย หรือ คลัสเตอร์อุตสาหกรรม หรือส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม ชมรม ในกลุ่มผู้ประกอบการที่ยังไม่มีการรวมกลุ่ม โดยอาจมีการส่งเสริมให้มีผู้ประสานงาน หรือตัวกลาง การพัฒนาเครือข่าย (Cluster Development Agent: CDA) ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะถูกขับเคลื่อนด้วย 2 กลยุทธ์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักของ สสว. คือ กลยุทธ์การสร้าง

Cluster ร่วมกับพันธมิตรอื่นๆ และกลยุทธ์การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม SMEs ของภาคบริการการศึกษา ซึ่งกิจกรรม/ โครงการสนับสนุนของยุทธศาสตร์นี้จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สามารถทำให้เกิดความร่วมมือ การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และทรัพยากรระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันในระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาการศึกษามีการร่วมมือกันในลักษณะเป็นเครือข่าย หรือ คลัสเตอร์อุตสาหกรรม หรือส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม ชมรม ในกลุ่มผู้ประกอบการที่ยังไม่มีการรวมกลุ่ม โดยอาจมีการส่งเสริมให้มีผู้ประสานงาน หรือตัวกลางการพัฒนาเครือข่าย (Cluster Development Agent: CDA) ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์รายสาขาที่พยายามผลักดันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมตามแผนการส่งเสริม SMEs ฉบับที่ 2 (2550-2554) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneur Development) ในกลยุทธ์ที่ 1.5 การสร้างโอกาสทางธุรกิจและการให้ความรู้ด้านการตลาด (ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายธุรกิจ)

ในปัจจุบันสาขาการศึกษา เป็นสาขาที่ยังไม่มีการรวมตัวเป็นรูปธรรม อีกทั้งเป็นสาขาที่หน่วยงานภาครัฐ หลายๆหน่วยมีการจัดอบรมในลักษณะที่ทับซ้อนกับผู้ประกอบการอยู่มาก ดังนั้นการรวมกลุ่มเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย โดยผู้ประกอบการจะได้รวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาให้ธุรกิจเข้มแข็งขึ้น และหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการพัฒนาบุคลากรก็จะมีข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ในการฝึกอบรม แต่ประโยชน์ต่างๆจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากผู้ประกอบการสาขาการศึกษา ไม่มีการรวมกลุ่มกัน

สำหรับยุทธศาสตร์การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ควรทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักในการประสานงาน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานต่างๆ จนทำให้ผู้ประกอบการสามารถรวมกลุ่มได้อย่างเข้มแข็ง เช่น การจัดสถานที่ประชุม, ผู้ประสานงานรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะถูกขับเคลื่อนด้วย 2 กลยุทธ์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักของสสว. คือ กลยุทธ์การสร้าง Cluster ร่วมกับพันธมิตรอื่นๆ และกลยุทธ์การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม SMEs ของภาคบริการการศึกษา ซึ่งกิจกรรม/ โครงการสนับสนุนของยุทธศาสตร์นี้จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สามารถทำให้เกิดความร่วมมือ การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแต่ละกลยุทธ์มีโครงการสนับสนุน (ตัวอย่าง) ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 2.1 การสร้าง cluster ร่วมกับพันธมิตรอื่นๆ

โครงการสนับสนุน

- **โครงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรคู่ค้า:** เป็นเสริมสร้างเป็นพันธมิตร ในกลุ่มบริการที่เอื้อต่อกัน เช่น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจจะมีพ่วงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ เช่น การปรุงอาหารไทย การนวดแผนไทย การสอนดนตรีไทย การสอนนาฏศิลป์ไทย ฯลฯ

- **โครงการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์การศึกษาจากระบบ:** โดยจัดทำเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เชื่อมโยงกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์โรงเรียนมัธยมศึกษา (School Net) เพื่อให้โรงเรียนที่ร่วมโครงการ สามารถแลกเปลี่ยนเอกสาร สื่อการสอน และดัชนีห้องสมุดระหว่างโรงเรียน เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงศูนย์ ข้อมูลต่าง ๆ และห้องสมุดในอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครูสามารถติดต่อกับครูอาจารย์ในโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จะได้นำวิทยากรที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการ เรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 2.2 การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม SMEs ของภาคบริการการศึกษา

โครงการสนับสนุน

โครงการ SMEs education Alliance: ส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม SMEs ของภาคบริการการศึกษา โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดย่อม ทำหน้าที่เป็นผู้ริเริ่ม และสนับสนุนกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน ในระยะเริ่มต้น หรือรับเป็นผู้จัดทำ Website เฉพาะสำหรับการบริการการศึกษา เพื่อช่วยให้ข้อมูลข่าวสาร แก่ ผู้บริโภค หรือจัดการเชื่อมโยงระหว่าง SMEs กับคณาจารย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ให้แก่ SMEs ได้มี โอกาสได้พบกันเพื่อผลประโยชน์ในการให้บริการการศึกษาร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายตลาดบริการการศึกษา

ผลจากการเจรจาเปิดการค้าเสรีภาคบริการทั้งระดับพหุภาคี และทวิภาคี เป็นทั้งแรงกดดัน ด้านการแข่งขันภายในประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ธุรกิจที่มีศักยภาพ เพียงพอที่จะขยายโอกาสการลงทุน และดำเนินธุรกิจในต่างประเทศได้ด้วย ทั้งนี้รวมทั้งการบริการ ด้านการศึกษา หลาย ๆ ประเภทที่มีความเป็นไปได้ เช่น การสอนนวดแผนไทย การขาย Franchise ในธุรกิจ Spa การสอนมวยไทย ธุรกิจการสอนภาษาและคอมพิวเตอร์ในระบบ Franchise ฯลฯ

แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายตลาดบริการการศึกษา

ผลจากการเจรจาเปิดการค้าเสรีภาคบริการทั้งระดับพหุภาคี และทวิภาคี เป็นทั้งแรงกดดัน ด้านการแข่งขันภายในประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ธุรกิจที่มีศักยภาพเพียง พอที่จะขยายโอกาสการลงทุน และดำเนินธุรกิจในต่างประเทศได้ด้วย ทั้งนี้รวมทั้งการบริการด้านการศึกษา หลาย ๆ ประเภทที่มีความเป็นไปได้ เช่น การสอนนวดแผนไทย การขาย Franchise ในธุรกิจ Spa การสอน มวยไทย ธุรกิจการสอนภาษาและคอมพิวเตอร์ในระบบ Franchise ฯลฯ

ยุทธศาสตร์การขยายตลาดบริการการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์รายสาขาที่พยายาม ผลักดันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมตามแผนการส่งเสริม SMEs ฉบับที่ 2 (2550-2554) จะมีส่วน ผลักดันความสำเร็จของยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneur Development) ในกลยุทธ์ที่ 1.3 การเพิ่มขีดความสามารถ ความรู้ ทักษะตามขนาดระยะการเติบโตของธุรกิจ เนื่องจาก ผู้ประกอบการ SMEs มีทางเลือกเพิ่มเติมในการพัฒนาขีดความสามารถนอกเหนือไปจากโครงการอบรม ต่างๆของภาครัฐ

สำหรับยุทธศาสตร์นี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ควรทำหน้าที่ เป็นผู้ประสานงาน กับหน่วยงานต่างๆที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาบุคลากรได้แก่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม, สถาบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์, สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, สถาบันเฉพาะทางด้านต่างๆ (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, สถาบันอาหาร, สถาบันยานยนต์, สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสถาบันไทย-เยอรมัน), กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ, สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการศึกษา

เพื่อที่จะขยายตลาดกับผู้ประกอบการ และมองดูทางการขยายตลาดบริการการศึกษาสู่ประเทศต่างๆในภูมิภาค นอกจากนี้ สสว. ก็สามารถมีบทบาทประชาสัมพันธ์นำข้อมูลหลักสูตรอบรมต่างๆของผู้ประกอบการมาเผยแพร่ให้สมาชิกของสสว. รับทราบได้อีกทางหนึ่งด้วย

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะถูกขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักของสสว. ซึ่งประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลักโดยแต่ละกลยุทธ์มีโครงการสนับสนุน (ตัวอย่าง) ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 3.1 ส่งเสริมเพิ่มทักษะการเรียนรู้หลังจบการศึกษามหาภาคปกติ

โครงการสนับสนุน

- **โครงการส่งเสริม SMEs แสวงหาความรู้เพิ่มเติม:** โดยทำหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมการลงทุน เพื่อนำข้อเสนอทางด้านสิทธิประโยชน์ในด้านภาษีอากรเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีกับผู้สมัครเรียนในการศึกษานอกระบบที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ SMEs ให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ SMEs ในภาคการศึกษาพยายามปรับมาตรฐานและขยายฐานลูกค้า

กลยุทธ์ที่ 3.2 จัดหลักสูตรการพัฒนา SMEs

โครงการสนับสนุน

- **โครงการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆที่เป็นที่ต้องการของตลาด SMEs สาขาอื่นๆ:** โดยร่วมกับสถาบันการศึกษานอกระบบใช้จุดแข็งของลักษณะธุรกิจที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่า การศึกษาในระบบ ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น หลักสูตรอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ หลักสูตรฝึกฝนอาชีพที่เฉพาะเจาะจง เป็นต้น

7. มาตรการและนโยบายภาครัฐที่สำคัญ

7.1 พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 เป็นกรอบการพัฒนาการศึกษานอกระบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเชิงวิชาชีพทั่วไป การศึกษาเชิงวิชาชีพด้านช่างเทคนิค การศึกษาเชิงวิชาชีพการบริการด้านสุขภาพ การศึกษาเพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ การศึกษาวิชาชีพที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และ ICT

7.2 กรอบการศึกษาภายใต้ WTO ในขณะนี้ประเทศสมาชิก WTO กำลังเจรจาจัดทำ modalities ของกระบวนการเจรจาแบบ plurilateral และมีการรวมกลุ่มหารือเพื่อยื่น plurilateral request โดยมีการรวมกลุ่มแล้ว 17 กลุ่ม เพื่อยื่น plurilateral requests ต่อต่างประเทศเป้าหมาย เพื่อเรียกร้องให้มีการเปิดตลาดบริการโดยบุคคลธรรมดา สถาปนิกและวิศวกร การก่อสร้าง บริการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พลังงาน การศึกษา การเงิน บริการด้านกฎหมาย โลจิสติกส์ การเดินเรือทางทะเล บริการด้านไปรษณีย์

โทรคมนาคม และบริการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ประเทศที่ยื่น อาทิ อินเดีย แคนาดา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย
ฮ่องกง จีน สหภาพยุโรป สหรัฐฯ ซิลี และ นิวซีแลนด์ เป็นต้น

8. แนวโน้มของบริการการศึกษา

จากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน คาดการณ์ว่าตัวเลขการว่างงานในปี 2552 จะอยู่ที่ประมาณ 1 ล้านคน ส่งผลให้การประกอบธุรกิจอิสระมีมากขึ้น เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านตัดเสื้อผ้า โดยแรงจูงใจที่ว่างงานและแรงงานที่อยู่ในระบบแต่ต้องการอาชีพเสริม จะเข้าสู่ระบบการศึกษาหรืออบรมวิชาชีพมากขึ้น ส่งผลให้ในปี 2552 การศึกษานอกระบบโดยเฉพาะ ด้านวิชาชีพ ด้านภาษาต่างประเทศ และด้านคอมพิวเตอร์ จะมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น

9. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน SWOT Analysis สภาพปัญหาความสำคัญของ SMEs บนห่วงโซ่อุปทาน และแนวโน้มของบริการการศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการขยายบริการการศึกษาไปยังต่างประเทศ เช่น ร่วมทุนกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งโรงเรียนกวดวิชา โดยมุ่งหวังให้เกิดต้นแบบบริการการศึกษา (Best Practis)
2. ควรส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษา กับผู้ผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มผู้ประกอบการ

10. ตัวอย่างโครงการในสาขาบริการการศึกษา

1. ชื่อโครงการ: SMEs education Alliance

2. หลักการและเหตุผล

กระแสโลกาภิวัตน์ผนวกกับการเปิดเสรีทางการค้า เป็นการตอกย้ำการสร้างความสามารถในการแข่งขันในทุกระดับของการผลิต ศักยภาพของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและอยู่รอดในธุรกิจได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อยู่ที่ความรู้ความสามารถในการทำงาน การแข่งขันจะเป็นแรงกดดันให้บุคลากรทั้งหลายที่อยู่ในตลาดแรงงาน จึงเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้อู่เท่าทันสภาพการแข่งขันทางธุรกิจที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและเข้มข้น

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการเอกชนซึ่งให้บริการด้านการศึกษามากมาย อาทิเช่น กวดวิชา สถาบันสอนคอมพิวเตอร์ สถาบันสอนภาษา สถาบันสอนวิชาชีพเฉพาะทาง แต่กิจการดังกล่าว มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้อยู่กระจัดกระจาย และรวมกลุ่มกันได้ยาก

ผลของการแข่งขันที่รุนแรง อันเนื่องมาจากการเปิดการค้าเสรีภาคบริการซึ่งจะมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อผู้ประกอบการที่ไม่สามารถปรับตัว และยกระดับมาตรฐานของตน ดังนั้น การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคม SMEs ของภาคบริการการศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็น

โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดย่อม ควรทำหน้าที่เป็นผู้ริเริ่ม และสนับสนุนกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อกันในระยะเริ่มต้น หรือรับเป็นผู้จัดทำ Website เฉพาะสำหรับการบริการการศึกษา เพื่อช่วยให้ข้อมูลข่าวสารแก่ ผู้บริโภค หรือจัดการเชื่อมโยงระหว่าง SMEs กับคณาจารย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ให้แก่ SMEs ได้มีโอกาสได้พบกันเพื่อผลประโยชน์ในการให้บริการการศึกษาร่วมกัน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อประสานงานในการส่งเสริมให้ ผู้ประกอบการ ภาคบริการ สาขาการศึกษา สามารถรวมกลุ่มเป็นพันธมิตร และฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

3.2 เพื่อให้การบริหารเครือข่ายมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อเป็นแหล่งกระจายข่าวสารข้อมูลกิจกรรมของภาครัฐ ผู้ประกอบการเอกชน ทำให้กิจกรรมต่างๆของภาครัฐสามารถส่งข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการได้โดยตรง

4. ขอบเขตการดำเนินงาน/กลุ่มเป้าหมาย

ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ ภาคบริการ สาขาการศึกษา โดยเน้นที่การศึกษานอกระบบ ได้แก่ การศึกษาเชิงวิชาชีพทักษะพิเศษ, การศึกษาเชิงวิชาชีพด้านช่างเทคนิค, การศึกษาเชิงวิชาชีพการบริการด้านสุขภาพ, การศึกษาเชิงวิชาชีพการบริการด้านสุขภาพ และการศึกษาเพื่อเสริมความรู้ด้านภาษา

5. กรอบระยะเวลาดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินการ 2 ปี โดยมีขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

- เดือนที่ 1-6 รวบรวมข้อมูลผู้ประกอบการสาขาบริการ และเชิญประชุมเพื่อหากลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการในการจัดตั้งสมาคม
- เดือนที่ 7-12 จัดตั้งสมาคม และวางแผนการดำเนินการ กรอบการทำงานและบทบาทของสมาคม
- เดือนที่ 12 จัดตั้ง และเปิดตัวสมาคมอย่างเป็นทางการ
- เดือนที่ 13-24 สนับสนุนกิจกรรมต่างๆของสมาคม เพื่อให้สมาคมดำเนินการประชาสัมพันธ์ และจัดหาสมาชิก รวมกลุ่มคัลส์เตอร์ของภาคการศึกษา

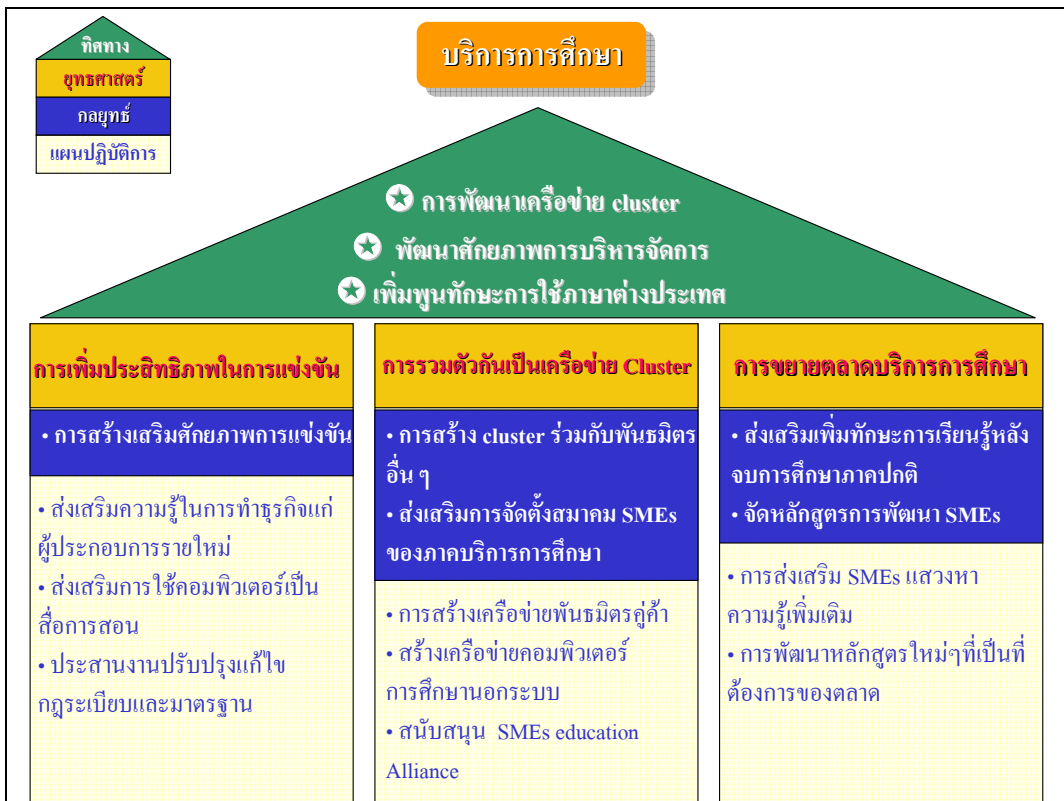
6. งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ ประมาณ 2, 500,000 บาท โดยงบประมาณดังกล่าว เป็นค่าบริหารจัดการโครงการ ค่าพนักงานผู้ประสานงานของสมาคม ค่าจัดประชุมสัมมนาเปิดตัวสมาคม เป็นต้น

ภาคผนวก

ห่วงโซ่อุปทานบริการการศึกษา

หมายเหตุ : * = SMEs โดยใช้เกณฑ์การจ้างงาน จำนวนโรงงาน และเงินทุนจดทะเบียน
 ₪ = ค่าเงิน F = พลังงาน

บรรณานุกรม

ดร. สมศักดิ์ แต่มบุญเลิศชัย และคณะที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตุลาคม 2551 โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริม SMEs รายสาขา

ดร. สมศักดิ์ แต่มบุญเลิศชัย และคณะที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตุลาคม 2551 โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs รายสาขา

ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ศูนย์สารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2550 และแนวโน้มปี 2551

รายงานการศึกษา วิเคราะห์ และเตือนภัย SMEs รายสาขา ปี 2551 โครงการการศึกษา วิเคราะห์ และเตือนภัย SMEs รายสาขา (วต.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สัมมะโนอุตสาหกรรม 2550 , สัมมะโนธุรกิจทางการค้า และธุรกิจทางการบริการ พ.ศ. 2545

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (BOI)

<http://www.boi.go.th>

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม

<http://www.ieat.go.th>

SMEs

รายงานภาวะเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม